



WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Grubba (przewodniczący)

SSN Jarosław Matras

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

w sprawie **F. R.**

skazanego za czyn z art. 209 § 1a k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 24 kwietnia 2025 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku

z dnia 15 września 2022 r., sygn. akt II K 978/22

na podstawie art. 535 § 5 k.p.k.

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę F. R. Sądowi
Rejonowemu Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku do
ponownego rozpoznania.**

Jarosław Matras

Jerzy Grubba

Paweł Wiliński

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 września 2022 r., sygn. akt II K 978/22, Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku uznał oskarżonego F. R. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 209 § 1a k.k., polegającego na tym, że w

okresie od 11 stycznia 2020 roku do 21 marca 2021 roku w Ł. woj. [...], uchylał się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego na rzecz swojej małoletniej córki M. R. , określonego co do wysokości wyrokiem Sądu Okręgowego w L. III Wydział Cywilny Rodzinny z dnia 25.02.2016 r. w sprawie sygn. akt III C 2249/15, a łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, czym naraził pokrzywdzoną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się z dniem 23 września 2022 r.

Kasację od wskazanego wyżej orzeczenia Sądu Rejonowego wywiódł Prokurator Generalny, zaskarżając wyrok w całości na korzyść skazanego i zarzucając:

„rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 366 § 1 k.p.k. i art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegające na zaniechaniu wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, dotyczących uprzedniej karalności oskarżonego, co doprowadziło do niedokładnego określenia przypisanego mu czynu i skazania F. R. wyrokiem z dnia 15 września 2022 r. o sygn. akt II K 978/22, za cały zarzucany mu aktem oskarżenia czyn z art. 209 § 1a k.k., popełniony w okresie od 11 stycznia 2020 r. do 21 marca 2021 r., podczas gdy za występki na szkodę tej samej małoletniej pokrzywdzonej, zamykający się w granicach od 11 stycznia 2020 r. do 12 marca 2021 r. został on już uprzednio prawomocnie skazany wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 16 lipca 2021 r. o sygn. akt II K 1130/21”.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu bez udziału stron, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Nie można odmówić racji skarżącemu, że w przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy dopuścił się rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 366 § 1 k.p.k. i art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Jak bowiem ustalono, ten sam Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku wyrokiem nakazowym z dnia 16 lipca 2021 r., sygn. akt II K 1130/21, uznał F. R. za winnego tego, że w okresie od 11 stycznia 2020 r. do 12 marca 2021 r. w Ł., woj. [...], narażając małoletnią M. R. na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, uchylał się od wykonania wobec niej obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku IV Wydział Rodzinny i Nieletnich o sygn. akt IV RC 486/13 z dnia 10 października 2013 r. na kwotę 350 złotych oraz podwyższonego co do wysokości wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie III Wydział Cywilny Rodzinny z dnia 25 lutego 2016 r. o sygn. akt III C 2249/15 do kwoty 450 złotych, gdzie łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, tj. czynu z art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k., za co na mocy art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 34 § 1 i § 1a pkt 1 i § 2 k.k. i art. 35 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym. Wskazany wyrok uprawomocnił się w dniu 15 października 2021 r.

Porównanie powyżej wskazanego orzeczenia z wyrokiem zaskarżonym kasacją w przedmiotowej sprawie prowadzi do bezspornego wniosku, że wydane przez Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku wyroki: z dnia 16 lipca 2021 r. o sygn. akt II K 1130/21 oraz z dnia 15 września 2022 r. o sygn. akt II K 978/22 dotyczą przestępstw niealimentacji, popełnionych przez oskarżonego F. R. na szkodę tej samej małoletniej pokrzywdzonej M. R. . Pierwszy z wydanych wyroków obejmuje okres od 11 stycznia 2020 r. do 12 marca 2021 r. (sygn. akt II K 1130/21), zaś drugi chronologicznie wyrok odnosi się do okresu od 11 stycznia 2020 r. do 21 marca 2021 r. (sygn. akt II K 978/22). Zaskarżony niniejszą kasacją, drugi chronologicznie, wyrok ustalił więc czas popełnienia przez oskarżonego czynu tak, że w całości pokrywał się on z uprzednim prawomocnym skazaniem za występki

niealimentacji (od 11 stycznia 2020 r. do 12 marca 2021 r.), a nadto wykraczał poza ten okres (od 13 marca 2021 r. do 21 marca 2021 r.).

Sąd I instancji uchybił więc obowiązkowi precyzyjnego ustalenia czasu popełnienia przestępstwa, o czym mowa w dyspozycji art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k., w kontekście także art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. oraz wszechstronnej weryfikacji okoliczności sprawy i w efekcie zaniechania poczynienia prawidłowych ustaleń w przedmiocie całej faktycznej i prawnej sytuacji oskarżonego, ukształtowanej wszystkimi wydanymi wobec niego prawomocnymi wyrokami, do czego był zobowiązany również w myśl regulacji art. 366 § 1 k.p.k. i art. 213 § 1 k.p.k. Dla realizacji zasady prawdy materialnej konieczne było wyciągnięcie należytych wniosków w znajdującej się w aktach sprawy informacji Krajowego Rejestru Karnego (k. 50-51), w treści której odnotowano między innymi prawomocny wyrok nakazowy Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku o sygn. akt II K 1130/21.

W układzie okoliczności niniejszej sprawy nie doszło jednakże do wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. W przypadku przestępstw niealimentacji, należących do kategorii tzw. przestępstw zbiorowych, przeszkoda procesowa w postaci *rei iudicatae* może zachodzić wyłącznie wówczas, gdy okresy uporczywego uchylania się od obowiązku świadczeń alimentacyjnych, ustalone w kolejno rozpoznawanych sprawach, są identyczne i pokrywają się ze sobą, lub gdy okres określony w sprawie następnej został w całości objęty skazaniem w sprawie rozpoznawanej poprzednio, prawomocnie już zakończonej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2017 r., sygn. akt II KK 222/17, LEX nr 2337346; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., sygn. akt IV KK 149/18, LEX 2498044). W niniejszej sprawie nie zaistniała powaga rzeczy osądzonej, skoro poprzednie skazanie F. R. dotyczy fragmentu czynu zarzucanego i przypisanego mu późniejszym, zaskarżonym kasacją w przedmiotowej sprawie, wyrokiem.

Powyższe uchybienia miały istotny wpływ na treść orzeczenia Sądu Rejonowego, a to sprawiło, że niezbędne okazało się jego uchylenie i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Rozstrzygając ponownie sprawę Sąd *meriti* będzie zobowiązany do wzięcia pod uwagę powyższych uwag, a w szczególności uwzględni treść wydanego przez Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku wyroku z dnia 16 lipca 2021 r., sygn. akt II K 1130/21.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji.

Jarosław Matras

Jerzy Grubba

Paweł Wiliński

[SOP]

[a.ł]